

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

„Din părțile Transilvane.”

„Kolozsváry Közlöny” se tânguia, înainte cu o lună de zile, a cap de om, că maghiarii sînt cei ce suferă și pătinesc în țeară; că românii și sașii se bucură de binefaceri nemeritate.

Tema aceasta o sucesce și resucesce „K. K.” în sute de variațiuni, cari, se înțelege de sine, nici înaintea acelor cari le-au scris nu pot avea altă trecere, decât a unei amăgiri proprie forțate, cu scop de a seduce pe cei nesciutori.

„Magyar Polgár” din Cluj, mai în același timp cam cu vre-o trei zile mai târziu, scriea, că întregitatea statului unguuresc, se poate asigura numai dacă, între alte, populațiunea transilvană se va amalga cu desăvîșire și se va cresce, ca se devină cu totul maghiară. Nu mult mai înainte aceeași foaie în societatea altora esprima dorința de a strămuta cîngăii din Bucovina și Moldova în Transilvania, de ai așeza printre populațiunea română astfel, încât se fie tot atâtea centre pentru cristalisarea maghiarismului, ceea ce se fie identic cu desnaționalizarea elementelor nemaghiare.

Ar trebui să repetăm multe din câte s'a dis și scris privitor la obiectul maghiarisării, ideea unică de predelecțiune a politicilor maghiari. Ar trebui să trecem în revistă toate feliurile administrațiunii ca să le aducem drept dovadă, că și acestea în cele din urmă nu s'ersesc spre alt scop, decât de a introduce limba maghiară. Predilecțiunea aceasta intrată a prins rădăcini în creerii politicilor maghiari, încât nu este nici un fel de teren care n'ar fi pus în serviciul maghiarisării și apoi intrucât se pare că acestea toate nu ar fi de ajuns, se ea refugiul și la întreprinderi private, însă autorizate de guvern, înțelegem aci reuniunile de maghiarisare.

Așa dară mare trebuie să fie „suferința” maghiarilor, când ei, avînd puterea în mîna, impun în toate modurile limba lor. „Suferința” lor merge așa de departe, încât face presiune asupra funcționarilor publici, fie de ori și ce naționalitate, ca și ei se lucre din toate puterile pentru promovarea maghiarisării.

Ca cetitorii să aibă o dovadă pipăită despre „suferințele” maghiarilor, reproducem după *quasi* „monitoriul” reuniunilor de maghiarisare un *specimen* trist, opus legilor cardinale, după scirea noastră, încă existente în Ungaria, din condeiul unui fost român.

Acest *specimen* singur este în stare de a dovedi, că „sufere” bieții asupritori din partea asupriților. Eată articolul din cestiune în traducere după „foaia

periodică lunară în interesul maghiarisării” „Magyarország” :*)

„Lucruri foarte simple voi spune. Viitorul statului maghiar atárnă dela aceea, cât de puternic va fi elementul maghiar intrînsul, cât de puternic va fi simțemîntul maghiar, patriotic în cetățenii statului. Statul maghiar cu atât va fi mai slab, cu cât vor fi mai tari celelalte naționalități intrînsul, fiindcă facem trista experiență, că agitatorii fără de consciință întrebunțează puterea aceea tocma în contra auctorității și existenței statului. Câte naționalități atâtea interese și tot atâtea gravități. Puterea elementului maghiar va susține constituțiunea și independența țerei, slăbirei elementului maghiar pot săi urmeze feliurite împărțiri de teritoriu și o constituțiune de limbi diverse, este însă învederat, că la cazul când acest element s'ar pusti, nici una dintre naționalități n'ar fi credincioasă constituțiunii milenare.

„Statul maghiar!

„Numai unul este pre fața pământului, să află singur, rudeniile l'a uitat de mult, familie care săl ajute nu are, unica putere de care dispune este iubirea poporului seu: dacă nu va fi atât de puternic, ca să se poată lupta cu soartea și cu furtunile — viitorul său este amenințat.

„Pentru aceea Ungaria trebuie întărită, elementul maghiar, simțemîntul patriotic maghiar susținut, crescut.

„M'am născut român, dar născut în Ungaria, patria mea e maghiară și eu sînt cetățean maghiar, ca cetățean maghiar, sînt dator a apăra constituțiunea țerii, a susține sântenia legilor. Nascerii mele ca român, aparținerii mele la acel neam nu se opune participarea mea la opera cea mare a măririi Ungariei, din contra nisuința contrară puterii statului maghiar s'ar opune legilor sante ale amorului patriei și cine urmează astfel, este inimicul patriei, inimicul statului maghiar.

„Este învederat, că dacă viitorul statului maghiar atárnă dela simțemîntul patriotic maghiar și dela crescerea elementului maghiar, fie-care om trebuie să stăruiască ale spori pe acele.

„Ale spori cu deosebire în părțile Transilvaniei. În părțile transilvane maghiarismul jumătate**) a dispărut, s'a contopit în astfel de elemente, care astăzi sînt folosite tocmai în contra patriei.

*) Articolul este în original intitulat: „Az erdélyi részekből”, scris de Moldovan Gergely, consilier regesc (și inspector de scoale).

**) O sancta st.... tas!

Tr.

„Nu mai este secret, că maghiarismul ici-colo, în comitate s'a perdut sate întregi maghiare aci nu mai știu o vorbă unguuresce.

„Slăbiciunea elementului maghiar din trecut este cauza, că în loc de a ocupa teren neîntrerupt a perdut din teren.

„Slăbiciunea aceasta la noi esistă și astăzi, procesul acesta de tranzițiune percurge și astăzi cruciș și curmeziș țeara.

„Proprietariul și astăzi vorbesce romănesce cu neamul său propriu maghiar și numai unor puțini le-a venit în minte a face ceva în interesul asigurării naționalității țeranilor maghiari.

„Câte un preot emite câte un suspin, sau câte un vaet în diare, dar și acesta numai în oara a 12-a, când vede că în biserica sa goală numai are cui se predice.

„La noi în părțile transilvane presa se silesce a face toate, însă toate acestea la olaltă încă nu sînt nimic, de oarece diariul, de exemplu în satul A, nu ajunge nici odată, poate dar scrie în figuri și construcțiuni cât de frumoase, pentrucă abia preotul din al cincilea sat se bucură de ele.

„Interesul statului maghiar în privința aceasta mai cu samă e pus în mîna inspectorilor de scoale.

„Inspectorii de scoale să și silesce și fac pe terenul acesta, mult însă nu pot face, fiindcă nu permit finacele țerii a înființa scoli de stat cu ridicata și ce e mai trist, inspectorii de scoale și aici foarte des se luptă cu vederile lor confesionale și acestora mulți maghiari jertfesc interesul maghiarismului.

„Un român nici odată sau arareori și dă copilul la școală protestantă, precând de institutele statului nu se înstreinează.

„La noi este foarte tare în modă, ca cetățeanul înainte de toate să (venereze) se inchine considerațiunilor confesionale, după aceea considerațiunilor de ginte și numai în linia a treia să fie patriot și să se inchine considerațiunilor patriotice ale țerii. Destul de trist, de multeori însă așa este.

„Și scrutarea veritabilă și îngrămădirea aceasta de interese, cercetarea întreprinsă și cauza maghiară progresează ca racul.

„În cofusiunile aceste ar trebui ajutor. Și ar trebui ajutat prin înființarea unei reuniuni. Scopul reuniunii ar fi a susține pretutindenea elementul maghiar; a avea evidență despre toate comenele maghiare din părțile țerii amenințate cu decadență, a ajuta, a entusiasma pretutindenea în sensul patriotic maghiar.

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)

(Urmare).

Imaginația lui Cristian n'avea timp, de a umbla mult după urmărirea acestei enigme. Dîna trecea iute. La oarele una și jumătate din di, umbrele transparente a piocurilor, acoperite cu zăpadă se lungeau deja pe suprafața albăstrie a lacului. Era o privești frumoasă, pe care Cristian ar fi dorit să o privească fără preocupățiune. Dilele aceste scurte ale Nordului au aspecte neasemnat de pitoresci, chiar în diua mare; obiectele au efect, precum dic pictorii, adecă, în oblicitatea razelor soarelui ele se scaldă în lumină și în umbră, ca pe la noi în oarele de dimineață și de sara. Pe semne aci este secretul acelei frumseți a luminei, de care vorbesc călătorii prin climate septentrionale, cu entusiasism. Nu sînt chiar numai peisagiurile extraordinare, cascadele navalnice, lacurile imense și splendoarea aurorii boreale, ce le lasă amintiri așa de îmbătătoare din Svedia și din Norvegia; este, dic ei, tocmai claritatea aceea delicioasă, prin care obiec-

tele cele mai neînsemnate obțin un lustru și un farmec, de care nicăiri altundeva nuți poți face o idee.

Dară eroul nostru, deși simțea frumseța cerului, observa decrescerea zilei, și vedea, din îndepărtare, pregătirile festivității din care avea și densul o parte de responsabilitate. Din caminele castelului nou esau spirale dese de fum negru în nuorii de sîdef trandafiriu, focuri de pușcă repetate de răsnetele înădușite a zăpedei, anunciară opintirile vînturilor pentru a alimenta frigările vetrelor mîncăcioase. Vedeai fugind în toate părțile, pe patine grele, curieri grabnici, încrucisându-se și resturnându-se uneori pe ghiața micului lac. Se puse mîna pe toate resursele țerei, începînd dela trunchiul monstruos de lemn, care trebuia să figureze în fiecare sală a castelului și până la beata poterniche albă, care credea, mulțamită hainei sale de earnă, a scăpa de ochiul ager al omului și de nasul nemilostiv a cînelui de vînat.

Să pregătea dară o splendidă a cincea noapte a Crăciunului (căci era în 28 Decemvre), și numai Cristian singur nu se pregătea. El aștepta cu nerăbdare revenirea lui Puffo. După-ce se îmbrăcase earăși ca un băiat sêrac și își îngropase fața sa frumoasă în pîrul des atárnător pe frunte, precând pâlăria sa ascuțită îi acoperea ochii, el se duse se-și caute servitorul, în curte în gaard, și chiar în cuină unde atât a înspăimîntat, în diua premergătoare pa Ulfilas. El își uită a merge în pivniță; acolo

ar fi găsit pe Puffo în posesiunea paradisului visurilor sale.

Cristian voia să se întoarcă, precând îi veni ideea a căuta și în mica grădină a dlui Stenson. El se uită mai înainte în ea vedînd că bătrânul îngrijitor, căruia i-a cauzat prin prezența sa, atata neli-niște, nu era acolo, el coborî repede aleiul, care conducea la nivoul lacului. De acolo el putea vedea toată lătura gaardului, care mergea costiș, până în fundul micului edificiu. Vechile ziduri erau așa de bine unite cu stîncă, încât puțin se deosebea fortificația naturală, de aceea ce era făcută de mîna omenească, acoperită altfel de curpeni lungi, de plante agățătoare, cristalizate în brumă și muiate în lac, unde erau strînse bine în ghiață. Ajuns la locul acesta, Cristian cercă ași da sama despre ce i s'a întemplat în diua premergătoare, când voia se exploreze pasagiul secret din odaia ursoaicei. Noi am promis cetitorului a i-o istorisi și momentul a sosit de a o face.

Cetitorul își aduce aminte, că pentru ași căuta ceva de cină el intrase în pasagiul acela, care mascat prin o ușă foarte bine unită cu căptușală de lemn, mergea de desubtul scării, și, de care el credea că trebuie se ducă în locuința dlui Stenson. Dară n'a fost așa. Cristian dăduse la vr'o căți-va pași, într'un coridor strimt de o mică scară repede acoperită cu molos, pe care părea că n'a umblat de multă vreme nimenea. La capătul acestei scări foarte

„Trebuie susținut aceea ce introduce, suscită și învechese în maghiari și în popoarele soaște simțimintele patriotice.

„A nu face nimica astăzi, când fie care minută neactivă face cât o oară, este mai mult decât păcat.

„Ar trebui să ne înrolăm și să lucrăm. Aici trebuie fapte nu suspinuri! Cine este chemat la aceasta, lucre și cu peana pe terenul acesta, dar fiecare în fața locului și nu pentru aceea să fie activ, pentru ca se fie lădat, ci pentru că este dator a fi activ“.

Revista politică.

Sibiu, în 11 Iulie.

Că fiascul cu ciangăii este complet, nu poate constata nimenea mai bine de cât „P. Ll.“, cum se poate vedea la alt loc.

Afacerea dela Tisza-Eszlár a luat dimensiuni mari. Putem dice că întreaga presă europeană se ocupă cu afacerea aceasta. De presa din Austro-Ungaria nici că mai pomenim; ea consacră, mare parte, cele mai multe coloane ale ei afacerii acesteia. Presa germană este, pre cât putem ști, cea mai rezervată față cu cele ce se petrec la tribunalul din Nyiregyháza. Presa franceză, cea italiană, cea rusască, până și cea bulgără, și exprimă verdictul asupra împregiurărilor ce cad în competența justiției din Ungaria. Și în adevăr cu cât trece timpul cu atât orientarea în afacerea aceasta este mai imposibilă. Atâta transpiră din cele ce se scriu de acolo, că agitațiunea în popor trebuie să fie mare. Diarele zic, că deputatul *Onody*, pentru că a fost invitat ca martor, a provocat pe procurorul de stat la duel și pe urmă l'ar fi insultat în coridorul tribunalului. Și dacă numai invitarea a dat ansă lui *Onody* la o astfel de atitudine este un ce simptomatic. Admonițiunile cele dese ale presidentului, ca publicul auditor să fie linisit încă dovedesce că în comitatul Sabolciului antisemitismul este, cel puțin, tot așa de reprezentat ca în sinul juraților, cari au achitat pe *Istoczy*. Procesul acesta, finească-se ori și cum, va avea urmări grave pentru Ungaria. Un diar vienez, care adeseori este expresiunea cercurilor guvernamentale din Viena, dicea Sâmbătă, că „Ungaria s'a dovedit a fi o „enclavă asiatică în Europa“ și că „Ungaria este tocmai așa de departe de a fi factor de cultură, cum este bunaoară — Tunisia“. Aspră și grea judecată.

Viena frondează. Municipiul Vienii nu vrea festivități pentru aniversarea mântuirii de turci. Același municipiu a votat o adresă în contra decentralizării căilor ferate în favorul polonilor din Galiția și cehilor din Boemia.

„Național Ztg“ din Berlin spune de agitațiuni polone, de intrigi polone și iesuitice, prin cari se agitează atât în contra Germaniei cât și contra Rusiei. În Rusia este respândită opiniunea, că polonismul machinează în tot felul contra reformelor, cu scop ca Rusia să nu se poată întări înlăuntru. O parte considerabilă a machinațiunilor se atribuie polonilor austriaci din Galiția. Foia oficială din Chiev încă învine pe polonii din Galiția, că agitează pe socoteala și pericolul Austriei pentru restaurarea Poloniei

adânce el dase de o ușă deschisă. Mirat de a găsi liber un pasagiu ce părea așa misterios, el cerse a înainta; însă vântul îi stinse luminarea și el se află pe întunec. El făcuse așa vr'o câți-va pași cu precauție; în sfârșit, eșind luna dintre nuori el se vădu într'un fel de peșteră, deschisă din distanță în distanță spre lac. El merse dealungul acestei galerii, care părea săpată de natura însuși, și în care strabătea apa lacului; înaintând așa peste ghiață, el ajunse în fața unei uși mici de grații ușor a o trece, prin care ar fi putut intra în grădină și apoi în gaard-ul dlui Stenson.

Ușa aceasta, flancată de doue tise tinere tăiate ca nesce căpățini de zahar, surprinse acuma pe Cristian, și îi ajuta a recunoște punctele principale a explorațiunii sale nocturne. Deși nu spera nici de cum a găsi pe Puffo pe aci, Cristian eși din grădină și merse pe lac dealungul pezișurelor estieroaie a castelului. El era curios a vedea pe diuă calea ce o făcuse jumătate pipăind, jumătate la lumina lunei.

El ajunse așa la intrarea acelu local, care-i părea o peșteră. În realitate însă nu era decât o agrămadire de bolovani de granit, cari se numesc, pecum cred, eratici, pentru a arăta, că ei se află izolați de stânca lor primitivă în regiuni de o natură diferentă, unde ei nu s'a putut produce. Se dă cu socoteală, că ei sunt rezultatul unei inundări mai vechi sau mai nouă, aduși de puterea apei sau a

Colonizarea Ciangăilor — un fiasco cumplit, după „patrioticul“ „Pester Lloyd.“

S'ar părè grea învinuirea, că cei dela putere monopolizează statul în interesul naționalității maghiare și spre stirpirea noastră și ruinarea statului. S'ar părea grea învinuirea, când ea ar fi învinuire. Astăzi însă, când ea este realitate, se susține, că așa trebuie se fie, așa cere idea de stat unguresc.

Li s'a băgat ungușorilor în cap săși înmulțească neamul. Și au deschis porțile cele mari pe care tot evreul trențuros, intrând cu bagatelul preț de 5 pițule ese ungușor neaș cu numele istorice maghiare à la Széchenyi, Battyáni, Vesselényi etc.

Atâta nu le-a ajuns. Ca să se înmulțească mai cu efect au inscenat recolonizarea ciangăilor din Bucovina. Și s'a făcut sfară mare încât credeai, că s'a aflat misterul, prin care se va salva statul austro-ungar. S'a prelucrat opinia publică: „Să ne aducem acasă sângele nostru, să scoatem pe frații ciangăi din tiranica robie a boerilor români.“ A urmat apoi o serie de insulte asupra românilor din alte părți. Se zugrăvè starea bieților ciangăi ca cea a sufletelor din casanul cu păcură, după cum o aflăm descrisă cu colori vii în epistolia cădută din ceriu. S'au trimis în toate părțile colecte. Îndrăsneala mergea așa de departe, încât eram provocați se contribuim și noi. S'a constituit în Budapesta un comitet pentru repatrierea ciangăilor, s'a format o reuniune tot spre scopul acesta, s'au pus în fruntea ei elita capacităților maghiare, au turburat mintea sermanilor ciangăi, cari nici odată n'au fost chemați în Bucovina și Moldova după cum nu sunt chemați nici astăzi secuii, cari în tot anul părăsesc cu miile binecuvântata Ungarie și trec în tiranica de Românie, le-au luat mințile, și i-au pornit la drum.

Să fi văzut apoi comedii. Drumul lor din marginea Bucovinei începând a fost un coduct cu triumf. În tot locul fură întimpinăți cu musică, vorbiri și cu mare ifos, tractați ca nisce soli ai unei mari împărății. În orașul Mureș-Oșorhei pela 12 oare noaptea s'au animat doamnele aristocratice unguroaice și au improvisat un bal, jucând până dimineața cu patrioții scăpați din robia Egiptului. Și așa li-au mers bieților ciangăi până la Panciova; *Hegyen, völgyön lakodalom* — cum s'ar dice pe limba ungurească.

Noi bieți de români eram persiflați, pentru că nu întimpinăm cu „*Osanna*“ pe ciangăi, eram persiflați pentru sinceritatea, cu care spuneam că toată scenăria este comedie arangiată de oameni cu fantatie bolnavă.

Resultatul: În scurtul interval de 4 luni un comisariu guvernial pentru colonizarea ciangăilor a demisionat, unul s'a impușcat și soartea ciangăilor e zugrăvită de diariul *per eminentiam* guvernamental „*Pester-Lloyd*“ în următoarele:

„Nefericitul, care a încercat a se justifica Mercurea trecută la Panciova, se vede că duce cu sine un secret a cărui descoperire e de dorit din mai multe motive. Recunoascem că până acum încă nu avem sciri pozitive despre cele întemplate; de altă parte scim că persoane, cari cunosc referințele locale și cari merită toată încrederea, cu septemâni mai nainte, erau pregătite la o eclatantă terminare a afacerii ciangăilor. Abia se mai poate trage la indoială, că locurile normative au fost informate din destul despre starea lucrului, deși incidentul sdro-

gheței, din regiuni foarte îndepărtate, unde-i găsești de comun. Bolovani acestia erau rotunzi, în forma petrelor de siliciu și o agrămadire capricioasă părea a dovedi că, mânați de torenți năvalnici, ei au fost oprîți de masa micaștoasă a Stolborgului, căruia serveau acuma drept razim și drept stâlpi. Calea nu era nici decum ușoară în locul acesta din cauza zăpedei căzute în seara premergătoare, pe care vântul o măturase sau mai mult o rostogolise în crețe late, ca o pânză mortuară de a lungul petrișului.

Cristian voia tocmai se se reîntoarce precând fu surprins de turnura pitorescă a pavilionului, văduț așa de din jos, și el se depărte nișel pentru a privi totul mai bine. El se încercă mașinalmente, așa da sama despre situațiunea salei ursoaice, și recunoscuse ușor unica fereastă la o nălțime de cam o sută urme peste nivelul lacului și cinci-șase pește vérful petrișului. Nu era prea frig, și Cristian, care avea totdeauna un mic album în busunar, schiță ușor profilul pavilionului cu marele său escarpement de pe stâncă și cu caosul său de bolovani gigantici, a căror agrămadire neintenționată, era, ca și petrele dela Fontainebleau, cu galeriile și pasagele sale acoperite, de un efect foarte bizar.

(Va urma.)

bitoriu de acum nu se putè prevedè de ni-nenea. Modul trimiterei comisariului guvernial, a deputatului Desideriu Gromon dovedesce din destul, că guvernul în fața acestei afaceri n'a fost indiferent, și că el a voit să încerce, — e probabil că va și încerca — de a sana pe cale oficială, cele ce pe cale socială s'a executat atât de rău. Împregiurarea, că această afacere s'a terminat astfel, merită să ne ocupăm mai îndetaiu de lucru și se esaminăm mai de aproape motivele esterne și pe cele interne, cari sînt destul de grave.

„Faptul în sine, că așa numita și mult citata „societate“ a luat asupra-și o afacere, trebuie să ne atragă atențiunea. Un asemenea cas obvine foarte rar la noi, și tocmai pentru aceea el stêrnesce interesul publicului asupra-și. Să vedem deci cum s'a preparat această acțiune, cum s'a pus în lucrare și cum s'a executat? În capitală s'a aflat o societate compusă din oameni în toată privința demni și energici, care a aderat la acțiunea pusă deja în mișcare, și la primul moment seceră rezultate nu neînsemnate. S'au deschis contribuiri, cari au produs o sumă preste toată așteptarea, însă aceasta a fost totul. Nici că se putea altcum. Pe de o parte nu eram în clar aici cu referințele și vieța fitorilor coloniști, pe de alta nici ei nu scieau că ce vreau oamenii cu ei. Cei din urmă sînt scusați din toate punctele de vedere. Ei oameni seraci și preste tot puțin calificați, trebuieau se creadă ceea ce am creduț și noi și împreună cu noi publicul cel mare că aici este un plan pregătit, bine rumegat, bine acomodat și de sigur executabil, după care se va putea face colonizarea. Nu este așa de greu a prevedea vre-o 1000 de oameni în o țeară de estensiunea și condițiunile Ungariei, așa credea partea cea cultivată a publicului din patrie. Ce au creduț țeranii în Bucovina, nu scim, însă nu este mirare dacă le va fi succes oamenilor se îmbete pe bieții țerani. Dacă la niște oameni seraci li se vorbesce necontenit de apăsarea, sub care zac ei și că patria mamă trebuie să se îngrijească pentru ei, dacă 'i scot de unde au fost cu mare pompă dacă sînt conduși prin întreaga țeară în triumf, dacă sînt primiți cu țigani — ei cari nu pot lipsi de nicăiri — dacă li se țin orații, li se dă de mâncare și 'i desmeardă în tot chipul, ar fi mirare dacă nu i-ar seduce o asemenea menagiare. Pentru o parte a societății o asemenea primire solemnă este plăcută variație în terribila monotonie din provincie. Cei pasă ei că ce vor face drumarii a doua și? Pentru altă parte a societății aceasta este adevărată însuflețire, pentru o a treia ea este imitație și pentru a patra o petrecere binevenită. Imigratorii inse iau foarte serios vorbirile cele minunate, cei mai seraci sînt seduși, și domni cari le vorbesc încă au trebuit să cugete ceva.

„Cu atât mai mare este desamăgirea dacă ajunși la fața locului află că nu s'a făcut absolut nici o preparație. Ei cari credeau că se vor așeza pe locuri destinate lor, află acuma că trebuie aplicați ca țileri, ceea ce puteau probabil fi și în vechia lor patrie foarte ușor. Acolo erau cu mult mai îndestuliți, aici nimica nu 'i mulțămese. Cu plata tot s'ar mai îndestuli ei, însă lucrul e prea greu pentru ei și se mai află printre ei și demni amici ai poporului, cari le arată cât de tare 'i esploatează pre ei. Și astfel ei părăsesc lucrul. În locul pompoaselor conducte, cu care au fost primiți, pășesc acuma țingurile vecinilor neîndestuliți și jaluși, cu un cuvânt toate sînt altcum și nu cum și le-au inchipuit ei. Și au lăsat mulți familiile, și se ocupă cu secerișul, însă și aici provin multe incidente. Se întemplantă că un mare proprietariu și mare patriot comandă o mare parte din ei la lucru pe moșia sa, și ei sermanii abia ajunși la locul unde sînt comandați primesc mandatul, că nu-i poate întrebuița. Nouă cheltueli, nouă nemulțămiri, nouă miserie. Binefacerile private nu mai încetează ce e drept nici acum, însă sînt oare pe lume țerani, lucrători sau preste tot oameni de rënd, asupra cărora să nu influințeze cu corumpere asemenea lucruri aventuricioase? Mai departe o parte se reîntoarce în patria sa vechie, căci în cea nouă nu este nimica gata. Cine le va putè spune unde, când și în ce mod vor fi colonizați definitiv? Această nesigurantă i face se fie nemulțămitori și față cu adevăratele avantagii și binefaceri, cari li se fac. În fine nu se poate cere, ca ei se înțeleagă complicata cestiune a colonizării, și nu e de mirat dacă ei n'au paciență se ascepte terminarea întregului experiment.

„Aceasta este starea psihologică a cestiunei imigrăților, și ea este foarte simplă și ușor de priceput. Ce e de făcut acum? Aceasta o va decide guvernul. O parte a ciangăilor s'a reîntors în patria vechie mai seraci de cum au venit, și greutățile materiale, ce întimpină pas de pas, încă nici pe departe n'au eshauriat toate neajunsurile, cu cari au a se lupta încă din aceasta memorabilă fasă a

vieții lor. S'au rupt din legătura statului austriac, și acum trebuie să se reîntoarcă ear acolo; comunele lor s'au desființat, locuințele lor le-au ocupat alții, toate acestea însă sunt nimica față de defectul moral, ce trebuie să producă la oamenii din clasa inferioară o asemenea expediție, o asemenea întrerupere a regulatei activității și a vechiului mod de a veșui. Pentru cei ce au rămas la noi va îngriji guvernul, — și prin aceasta am eshauriat programa viitorului.

„Guvernul! Însă prin aceasta nu trebuie să precipităm cestiunea: cum stăm cu acțiunea socială? În adevăr dacă răspunsul n'ar fi atât de rușinos, ar fi foarte interesant al cerca cu toată puterea. El este foarte instructiv, ca puține lucruri din timpul mai proaspăt, e instructivă experiența, ea ne arată o totală impotență, încât i vine omului a despera în o viitoare perioada de bărbăție a societății noastre și a activității ei. În toate lucrurile se exprimă atâta neghibie — sau se le dăcem toate cu un cuvânt — atâta frivolitate în pertractarea lucrurilor celor mai serioase, încât trebuie să surprindă chiar și pre pesimiști. Și se nu uităm, că în fruntea acestei afaceri, în reședință au stat bărbați de frunte, cei mai de frunte din țeară, executarea însă s'a făcut astfel, după cum se întemplantă de comun la noi. Așa se manifestează societatea noastră și la bine și la rău. Așa se manifestează societatea noastră în iubirea și ura ei, în năsuințele și în desvoltările ei, în prestațiunile ei ideale și practice.

„Aceasta este societatea, a căreia cea mai neînsemnată părțică și revindecă suveranitate față cu statul și față cu legea; aceasta este societatea, care pretinde respect chiar și pentru prejudețele ei și respinge ori ce obiecțiune sub titlul de aroganță. Depingem numai în trăsuri generale icoana, și după cum se prezintă, ea nu îndrăsnim a o depinge, căci nu sântem în stare să suportăm dureroasele impresiuni, care ni le stărnesc această afacere. Ori cari vor fi fost motivele cari pe nefericitul amplotiat l'au inspîn în brațele morții, ele sânt neînsemnate față cu totalitatea acestor întemplantări. Omul singuratic se poate înșela, poate greși, poate aluneca — ce greșală mai mare poate el face, decât cea din urmă și cea mai mare pe care o a făcut! Dela singuratic trecem la lucru, dela lucru la totalitate, din care lucrul s'a desvoltat.

„Cu privire la afacerea ciangăilor numai începe îndoeală, că ea este cestiune de onoare pentru națiune. Ori cum va fi, acei sârmani oameni, cari în buna credință, că ei vin „acasă“ și-au părăsit vechea lor patrie, viața lor regulată, și au sacrificat modul de trai și liniștea lor, nu pot fi acum sacrificali. Dacă trupele sânt prea slabi de a putea trăi în locurile și referințele actuale, trebuie să li se dea posibilitatea unei existențe regulate, și ea sigur li se va și da. Guvernul va sana răul încât numai se poate el sana.

„Căci s'ă o spunem pe față — retăcând altele — importanta cestiune a colonisării deocamdată pe lung timp este compromisă cu totul și la aceasta soartea Ciangăilor nu schimbă absolut nimica. Trebuie să ne îngrijim de ei și să reparăm greșeala făcută cel puțin în urmările ei cele mai grele, — pe viitoriu însă cine va mai pune pe tapet cestiunea colonisării, va trebui să fie preparat la scepticismul cel mai mare din partea publicului. Asupra acesteia nu mai începe nici o îndoeală și acest efect singur ajunge ca să criticăm cât de aspru întreaga acțiune socială, care acum se termină. Ea prin începutul, decursul și sfârșitul ei ne-a arătat cât de puțin este chemată societatea noastră la lucruri independente; ea ne-a arătat, că cui i zace la inimă Ungaria, acela trebuie să întărească puterea statului, căci numai ea este unica putere chemată la acțiune, numai ea este putere culturală a țerei. Și va trebui să respingem pe față și cu rezoluție ori ce propunere de aventură făcută în numele societății unguresei, între cari durere se numără și afacerea Ciangăilor, cea mai nefericită, nu însă și cea mai punibilă. Cine nu va trage nici un folos din această tragedie, pentru unul ca acela cunoștința adevărului, cunoștința de drept și datorință, patriotismul este o carte cu șapte sigile.“

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiu, 2 Iulie. Dle redactor! Vă comunic un act, care nu e diplomatic, care n'are de a face cu politica și cu toate aceste cred că nimenea, după ce va medita asupra lui, nu-i va denega importanța. Fără de a mai lungi vorba eată-l:

Raport general.

Cualitatea și cantitatea reuniunilor, societăților unui popor formează compasul, cu care se măsură

gradul de cultură, la care a ajuns respectivul popor.

Ideea aceasta bună, odată răspândită și la noi n'a ramas fără efect, de oare-ce vedem, că sânt o mulțime de societăți bune, cari toate promovează binele și progresul națiunii. Între alte multe corporațiuni, a căror devisă este „tot înainte“, se numără și societatea noastră de lectură, care de un timp încoace poartă falnicul nume „Societatea de lectură Andrei Șaguna.“ Am dis falnicul nume pentru că el este „al celui mai mare bărbat al românilor din Transilvania, dacă nu din toate timpurile cel puțin din secolul acesta.“ Numele, care-l poartă o face să respecte profund ideile salutare și principiile sănătoase a Marelui Andrei pentru biserica și națiunea română; și condusă de reverința fiască către părintele său sufleteș nu întârzie la nici o ocaziune potrivită a-și da tributul său de recunoștință.

Dela înființarea ei și până astăzi societatea noastră a tins spre perfecțiune, spre înaintare; și despre activitatea ei și-a dat sama pe cale diaristică la sfârșitul fie-cărui an școlastic.

Așa și în anul acesta comitetul ei are onorul a prezenta următorul raport general.

Societatea noastră de lectură s'a constituit în 19 Septembrie 1882 sub presiunea dlui director seminarial Ioan Hannia.

În decursul anului ea a ținut 1 ședință de constituire, 19 ședințe ordinare, 3 extraordinare și 1 publică în preșerea zilei de 30 Noembrie în memoria fericitei onomastice a Marelui Archiepiscop și Metropolit Andrei.

Oficanții societății au fost:

Conducător președinte D. prof. semin. Dr. Daniil P. Barcianu.

Vice-președintele societății și președintele comitetului: Victor Em. Tordășianu cl. a. III.

Notari: Ioan Baciu, și după abdicarea acestuia Sabin P. Barcianu, ambii cl. a. III; și Ilariu Reit cl. a. II.

Bibliotecariu: Emanuil Beșa cl. a. II.

Vice-bibliotecariu: Vasile Bărbat pedg. a. I.

Cassar: Romul Pop cl. a. I.

Controlor: Nicolau Adamoviciu cl. a. III.

Redactor al foaiei „Musa“: Dumitru Tătar cl. a. III și după dimisiunea acestuia Teodor Herman ambii cl. a. III.

Membrii în comitet: Aron Gogonea și Ioan Urban cl. a. III; Vasile Saftu și George Maier cl. a. II; Titu Strimbu și Vasile Gan cl. a. I. Nicolau Bărsan pedg. a. III și Dumitru Lăpădat pedg. a. II. Din aceștia Vasile Saftu, referințele comitetului.

Societatea a avut în anul acesta 99 de membri, în comparațiune cu numărul 86 al membrilor din anul trecut, a sporit cu 13.

Biblioteca la începutul anului curent a constat din 1115 opuri în 1546 volume, la sfârșitul anului constă din 1184 opuri în 1621 volume; prin urmare s'a înmulțit cu 69 opuri în 75 volume; din acestea 15 donate de amicii progresului, ear celelate procurate pe banii societății.

Jurnale în acest an am avut preste tot 20.

1. „Candela“ 2. „Biserica Ortodoxă“ 3. „Biserica și Scoala“ 4. „Deșteptarea“ 5. „Aurora Română“ 6. „Familia“ 7. „Transilvania“ 8. „Noua Bibliotecă.“ 9. „Educatorul“ 10. „Biserica română“ 11. „Amicul Familiei“ 12. „Convorbiri Literare“ 13. „Scoala Practică“ 14. „Telegraful Roman“ 15. „Gazeta Transilvaniei“ 16. „Observatoriul“ 17. „Luminătoriul“ 18. „Tribuna Liberă“ 17. „Tageblatt“ 20. „Egyetértés“.

Ceste 7 din urmă politice.

Din acestea „Convorbirile Literare“ și „Scoala Practică“ s'au procurat pe banii societății prețul întreg; „Noua Bibliotecă“ Tom. I. gratuit, ear începând cu Tom. II. prețul jumătate.

Celelalte ne au venit gratuit și cu această ocaziune ne exprimăm profunda noastră mulțămire publică către diferitele redacțiuni.

P. T. Domnii, cari a binevoit au dona cărți pentru biblioteca societății noastre sânt următorii:

George Sion, membru al academiei de științe, etc. Meitani.

Dr. Daniil Popoviciu Barcianu prof. sem. în Sibiu; Dr. Ioan Crișan prof. sem. în Sibiu, Vasile Muntean jur. în Sibiu; Victor Em. Tordășianu, Vasile Saftu, Emanuil Beșa Simeon Popescu, Virgil Oniș, clerici în Sibiu; Stefan Pop student în Sibiu.

Comitetul central al asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român și institutul de credit și economii „Albina“ încă a binevoit a ne dona unele cărți; alte societăți ne a onorat prin trimiterea statutelor lor.

Față de toate acestea donațiuni încă ne exprimăm mulțămire noastră publică.

Cassa societății la începutul anului curent a constat din 231 fl. 25 cr., cu finea anului 225 fl. 9 cr. din cari 222 fl. sânt depuși la institutul de credit și economii „Albina“ ear 3 fl. 9 cr. bani disponibili la comitetul provisoric. Pusă în comparațiune cu starea ei din anul trecut s'ar părea un regres, înse, se constată că într'un timp averea bănească a societății noastre era peste 400 fl. Societatea însă, condusă de principiul bun, că numai biblioteca este adevărata avere a unei societăți literare, a întrebunțat o mare parte din averea sa bănească pentru procurarea de cărți instructive și folositoare.

Notăm cu această ocaziune pe P. T. domni, cari după publicarea listei binevoitorilor contribuitori cu ocaziunea ședinței publice, s'au mai oferit concursul pentru sporirea averei societății noastre: Ioan Bechnitz 2 fl. Alecsie Olariu adm protopresb. 2 fl., Sebastian Olariu inv. 1 fl. Pavel de Dunca consil. 1 fl.

Față cu acești amici ai societății noastre încă ne exprimăm mulțămire publică.

Foaia lunară a societății „Musa“ încă a eșit regulat și cuprinde teme de diferit cuprins.

Comitetul în decursul anului a ținut 33 ședințe, în cari pe lângă afacerile administrative s'a ocupat cu criticarea de teme interesante, lucrute de membrii societății. Aceasta i-a fost principala lui ocupațiune.

După ce am făcut o scurtă reprivire preste activitatea societății din acest an, și după ce se publică acest raport general, comitetul în numele societății, exprimă mulțămire publică tuturor, cari s'au interesat și se interesează de societatea noastră, a cărei devisă e în general progresul preste tot în special în direcțiunea teologică.

Victor Em. Tordășianu,
pres.

Vasile Saftu,
ref.

Proiectul de lege pentru scoalele medii.

(Urmare).

Cu privire la publicarea și stricta observare a sentenței de amovare, în fie-care cas de amovare dispune ministrul provocat mai sus.

§. 39. În institutele susținute, respective provădate de prelați și de ordinele monachale, profesorii stau sub disciplina ordinului respectiv.

La scoalele publice susținute de jurisdicțiuni, de comune, de asociațiuni și singuratici se vor întrebunța normativile disciplinare provădate pentru scoalele, cari stau sub dispoziția și imediata conducere a ministrului de culte și instrucțiune publică.

§. 40. Directorul sau profesorul ridicat din oficiu pe cale disciplinară începând din ziua suspendării 6 ani de zile nu poate fi aplicat în nici un institut.

Dacă după trecerea acestor ani va documenta comisiunii, care l'a suspendat din oficiu, că acusa pentru care fu suspendat, pentru el nu mai există, poate fi aplicat din nou.

Directorul sau profesorul suspendat pentru a doua oară din oficiu pe cale disciplinară, nu mai poate fi aplicat în nici un institut.

§. 41 În părțile transilvanice cu privire la scoalele medii susținute și conduse de statul catolic, drepturile de până acum ale statului catolic rămân intacte.

(Propunerea Escelenței Sale **Miron Romanul**: În părțile transilvanice cu privire la scoalele medii susținute și conduse de statul catolic și de ereții legișimii ai fostului regiment al doilea român de graniță, drepturile de până acum ale statului catolic și respective ale numiților erești legitimi rămân intacte).

§. 42. Cu privire la scoalele medii se împarte țeara în 12 cercuri, și în fruntea fie-cărui stă un director cercual suprem.

§. 43 Pe supremii directori de scoale i denumesc Majestatea Sa la propunerea ministrului de culte și instrucțiune publică dintre bărbații calificați pentru cariera de profesori și cari au funcționat ca atari, luându-se în considerațiune dispozițiile legii pentru calificarea amplotiaților, cari se refer aicea.

§. 44 Directorii supremi districtuali sânt amplotiați de stat cu salariu regulat anual și cu drept de pensiune, și ca atari se denumesc pe viață și din post se pot amova numai în casurile provădate în §. 36 și pe cale disciplinară.

Cu privire la pensiunea lor va dispune o lege specială.

§. 45 Datorința directorului suprem districtual este, ca în scoalele medii cari sub dispoziția și imediata conducere a ministrului de culte și instrucțiune publică, asemenea în cele ale jurisdicțiunilor, comunelor, asociațiunilor și singuraticilor.

1. Să inspecționeze instrucțiunea și rezultatul aceleia în general împlinirea dispozițiilor legii; tot odată e datoriu să eșecute ordinațiunile legii și cele ministeriale, respective îngrijească ca ele să fie eșecutate.

2. Ca la scoalele medii publice complete din cele înșirate se conducă esamenale de maturitate și se presideze

la acelea, sau în cas de împedecare să raporteze ministrului spre a fi substituit; în fine.

3. Să raporteze ministrului despre starea acestor institute, despre rezultatul produs de învățământ și despre experiențele făcute în cercul său de activitate.

§. 46. Din punctul de vedere al exercitării dreptului de suprainspecțiune ministrul de culte și instrucțiune publică poate inspecționa prin încredințarea sa ori și când institutele profesionale. Comisariul esmis poate fi prezent la examenele publice din aceste scoale medii (despre esamenul de maturitate dispun §§. 22—27) și ministrul și pe calea aceasta și procură scrii directe despre organismul acestor scoale, despre prevederea lor, rezultatul învățământului, în general despre aceea, observe-se se legile și ordinațiunile legale.

§. 47. Institutul susținut de confesiuni, jurisdicțiuni comuni, asociațiuni sau singuratici, a cărui existență o prețind interese generale culturale sau locale și care institut respectivii nu-l pot prevedea conform legii cu toate cele trebuincioase (mai cu seamă dacă sînt fundațiuni spre scopul scoalelor medii legate de un loc) poate fi ajutat de ministrul de culte și instrucțiune respective luat sub îngrijirea sa sub următoarele condițiuni esențiale:

a) Fundațiunile, capitalul, eficiile și toată averea actuală mobilă și imobilă a institutului rămâne și mai departe proprietatea institutului și venitele anuale se vor întrebuița spre scopurile institutului acelui.

b) În astfel de scoale subvenționate de stat se va aplica planul de învățământ al scoalelor medii de sub dispoziția și imediată conducere a ministrului de culte și instrucțiune publică.

c) Profesorii salariați din fundațiunea, capitalul sau alt venit amintit sub a) sau din alte venituri destinate de autoritatea respectivului institut, vor fi aleși și mai departe de autoritatea institutului dintre indivizii cualificați pentru profesură. Salariul profesorilor încă-l stătoresce tot aceea autoritate numai minimul salariului trebuie stabilit cu ministrul de culte și instrucțiune publică în contractul încheiat pentru subvenționare.

De altă parte profesorii plătiți de către stat, (din subvențiune dela stat) se denumesc, de ministru de culte și instrucțiune publică.

(Va urma).

Varietăți.

* În legătură cu circularul din nrul trecut publicăm și următoarea: **Colecțiune de Rugăciuni pentru Alteța Sa cesaro-regească principesa de coroană, archiducesa Stefania, la apropierea timpului născerii.**

La Proscomiă.

Luând o părtică, ține preotul:

Doamne Iisuse Christoase Dumneșul nostru, primește jertfa aceasta întru sănătatea și norocoasa scăpare a Alteței Sale principesei de coroană **Stefania**, spre întărirea preainaltei case domnitoare și spre fericirea popoarelor ei credincioase.

La Ectenia cea mare.

După: „Pentru cei ce umblă pe ape.”

Pentru ca rugăciunea noastră, carea o aducem, astăzi pentru Alteța Sa principesa de coroană **Stefania**, în așteptarea norocoasei născeri, cu milostivire să o primească pe jertfelnicul său cel mai pre sus de ceruri, și să se pogorâre preste Dînsa și preste întreaga noastră monarhie darul și mila cea bogată de sus, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se întărească puterile Ei celea trupesci și sufletești, ca vremea născerii să o petreacă norocoasă și Angerul păzitorii se o opere de tot necasul*), Domnului să ne rugăm.

*) În circularul din eroare s'a tipărit în unele exemplare nesănuș în loc de „necasul.”

Pentru ca să audă și acum glasul rugăciunii noastre, și împlinescă dorința credincioaselor popoare pentru întărirea tronului preainăltatului împărat și rege al nostru **Francisc Iosif I.** și cu fericita înmulțire a preainaltei familii să ne îmbucure pe toți, Domnului să ne rugăm.

La Ectenia cea de după Evangeliă.

După: „Încă ne rugăm pentru fericirii.”

Ca nise robi umiliți cu frică cădem și din inimă strigăm către tine Stăpâne al tuturor: ia sub scutul milostivirii tale pre Alteța Sa, principesa de coroană **Stefania**, și dăruiesce Ei se aducă rod de întărire preainaltei case domnitoare spre bucuria părinților și spre fericirea supușilor credincioși; rugămune ție Doamne, auzine și ne miluesce.

Cela ce pentru bună ocărmuire a popoarelor tale ai rënduit stăpânire, preaindurate Doamne! întărește monarhia preainăltatului împărat și rege al nostru **Francisc Iosif I.** vîrsând bucurie în inima unsului tîu și în ale noastreale tuturor prin norocoasa născere, ce o aseptăm; rugămune ție, auzine și ne miluesce.

Dăruiesce Doamne! Alteței Sale principesei de coroană **Stefania**, căreia se apropie vremea născerii, tăria trupestă și sufletească spre a suporta sarcinile firesci, si-I dă scăpare norocoasă; Doamne îndurete! auzine pre noi, cari ne rugăm ție, și ne miluesce.

* (Mulțămită publică.) Ziua de 29 Iunie stilul Iulian este pentru biserica greco-resăriteană o zi de mare însemnătate; în aceasta zi serbăm aniversarea celor doi mari învățăcei ai lui Christos, cari mult s'au ostent întru lățirea neasemnaverilor învățături ale lui Christos: Petru și Pavel, doi indivizi despărțiți cu trupurile, dar împreunați cu dușul. Dară această zi a fost în acest an On. D-le Redactor, pentru biserica noastră din Riul-Sadului de indoită însemnătate.

Biserica noastră între multe lipse, de cari suferă a avut și aceea, că n'a fost provădută cu vase mai corespunzătoare pentru aducerea santei jertfe. Această lipsă vedîndu-o în anul trecut Preademnul Părinte Sava Popoviciu, prot. ces. reg. militar, de present cu reședința în Viena, cu ocaziunea afărei sale în comuna noastră, a binevoit a dona pre sama bisericei noastre: un potir, discos, stea, lancetă, linguriță, toate din argint și aurite.

Acest dar am fost fericiti astăzi în 29 Iunie 1883 al primii dela susnumitul venerat Părinte, prin On. Domn Ioan Popoviciu paroch gr. or. în Sadu. Eata On. D-le Redactor însemnătate pentru sërmana noastră biserică! Deaceea noi subscrișii în numele întregii comuni bisericesci ne simțim obligați a aduce și pre aceasta cale mulțămită domnului și veneratului Părinte. Sîntem convingiți, că numitul donator e condus de învățătura lui Christos despre milostenie, unde ține: „Eară tu când faci milostenia să nu scie stînga ta ce face dreapta Ta.” Cu toate acestea ne rugăm On. D-le Redactor a primii acestea șiruri în coloanele prețuitului diuar ce redigeti, ca astfel factorii de bine sa și afle mulți imitatori.

Eară prea demnului părinte i-urăm: Ddeu să-i răspătească binefacerea cu adânci bătrănețe însoțite de o deplină senătate, spre mulțămirea sa și a bisericei sale. Tot odată aducem mulțămită și On. domn Părinte Ioan Popoviciu Paroch în Sadu, care a binevoit, a ostent în mijlocul nostru în ziua susnumită a lua parte la serviciul divin și după finirea acestuia a sânti numitele obiecte și asfel

ale preda sfintei biserice petrecîndule și în inventariul bisericei spre eterna memorie.

Maniu Vestemean,
paroch local.

Ioan Vestemean
epitrop și învăț.

* (Mulțămită publică.) Subscrișii cu cea mai viuă plăcere mă simt îndemnat a mi exprima mulțămita tuturor acelor M. St. DD., cari au concurs cu spriginul Dlor moral și material — cu ocaziunea unei „Petrecri de veaă” ținuță în 3/15 Iulie a. c. în favorul scoalei noastre gr. or. române din Criscior, — cu atât mai vîrtos căci aceasta a fost prima încercare modestă nefind încă destul de familiarisată ideea astorfel de întreprinderi la noi (înțeleg pe poporul nostru din loc).

Aici alătur Lista celor M. St. DD.

George Părău, Adm. ppescu și profesor în Brad 3 fl., Vasiliu Dămian, profesor Brad 2 fl., Constantin Costin, profesor 1 fl., Petru Rimbaș, profesor Brad 1 fl., Ladislau Papp, notar Buceș 2 fl., George Balta, proprietar Abrud 1 fl., Petru Truța, Avocat Baia de Criș 2 fl., Spire Vicent, din Paris 1 fl., Augustin Oniț, notar Mihăleni 1 fl. 50 cr., Baternay Atilla, notar Criscior 1 fl., Nicolau Bedea, adjunct not. Mihăleni 1 fl., N. Karácsnyi, adj. not. Brad 2 fl., Ioan Câmpean, paroch Rovina 1 fl., Tovie Todoran, paroch Curechiu 1 fl., Petru Pop, paroch Bucuresci 1 fl., Max Klausman, Criscior 2 fl., Martin Gall, comerciant Criscior 1 fl., Strasser Ede, Criscior 1 fl., Mátyás Iános, preot ref. Criscior 50 cr., Píczek Sandor Criscior 1 fl., Belle Károly Criscior 1 fl., Deutsch Ignatz arendaș Criscior 3 fl. 50 cr., Deutsch Kálmán Criscior 1 fl., George Bocan proprietar Criscior 2 fl., 50 cr., Nicolae Moțiu Criscior 1 fl., Klein Salamon Bucuresci 1 fl., Bodnar Jani, 50 cr., Florița Holda. 50 cr., Papp Imre Baia de Criș 50 cr., cruceri, Daniilă Fodor, econ. Criscior 20 Arkosy Iozsef, Criscior 50 cr., Lazar Todoras econ. Criscior 50 cr., Nicolae Becsa econ. Bucuresci 40 cr., Gerasim Toda. econ. Criscior 50 cr., Lazar Macra, econ. Criscior 1 fl., Lazar Iános, 50 cr., Lörincz Ferencz Criscior 1 fl., Ianăș Lucaciu, econ. Criscior 1 fl., George Almășan Criscior 1 fl., László Mihai Criscior 40 cr., Ianăș Toderas econ. Criscior 1 fl., Adam Codrean 50 cr., Avram Oprea econ. Criscior 50 cr., Mihai Macra econ, Criscior 50 cr., Petru Macra ec. Criscior 50 cr., Nicolae Plesa econ. Criscior 50 cr., Nicolae Faur econ. Criscior 50 Daniilă Adam econ. Criscior 1 fl., 50 cr., Ionuț Straja, econ. Criscior 1 fl., Vágyszalay Károly, pantofar Criscior 1 fl., Constantin Mathe, econ. Criscior 30 cr., Maria Legin econ. Criscior 25 cr., N. N. Faur Criscior 20 cr., Ion Borza econ. 10 cr., Tovie Pleșa econ. 10 cr., Adam Pleșa, econ. 10 cr.

Suma venitulului întreg 54 fl. 15 cr. — Detragîndu-se spesele de 28 fl., 40 cr. — Resultă venit curat de 25 fl. 75 cr.

Resultatul nu e așa de mare însă pentru noi destul de bun și încuragător.

Criscior la 9/21 Iulie 1883.

Ioan Perian m. p.,
paroch.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Iulie 1883.

Buda: 35 21 69 56 75

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Iulie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.80	119.75
London (pe polița de trei luni)	120.—	120.05
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.50 $\frac{1}{2}$	9.50
100 marce nemțesci	58.50	58.50

Nr. 317 S.

[444] 1—3

CONCURS.

Pentru postul de profesor de agromie și grădinarit la institutul diecesan de teologie și la cel de pedagogie se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 25 August a. c. stilul vechiu.

Salariul este 600 fl.

Competenții își vor trimite petițiile către „Consistoriul diecesan gr. or. în Caransebeș” și le vor instrua cu următoarele documinte:

1. Atestat de botez.
2. Atestat despre studii gimnasi-ale, reale sau din scoala cetățenească.
3. Atestat despre studiile de agromie și grădinarit.
4. Atestat despre eventuala pracsă în agromie și în grădinarit.

Caransebeș din ședința consisto-rială ținută în 2 Iunie 1883.

Consistoriul diecesan.

Redactor răspundător Nicolau Cristea.

Nr. 107

[440] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de classa III Crăciunesci, protopresbiteratul Zarendului, se escrie concurs, în urma ordinațiunei preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto. 10 Februarie a. c. 155 B. cu terminul de 30 zile, d'ela prima publicare în „Telegraful român.”

Emolumentele împreunate cu acest post parochial sînt:

1. Casa parochială cu grădină de legume.
2. Porțiunea canonică.
3. Stola usuată.

Toate aceste emolumente compute în bani, dau suma de 339 fl. v. a.

Doritorii de a competi la aceasta parochie, vor avea ași așterne petițiunile instruite în sensul „statutului

organic” și al „regulamentului congresual pentru parochii” la subscrișul, până la terminul sus indicat.

Brad în 25 Iunie 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 82.

[442] 2—3

CONCURS.

În urma resoluțiunei dto 20 Ianuarie a. c. Nr. 4996—1882. B. încuviințându-se din partea Venerabilului Consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bătrânul paroch Ioan Leach din Blăjeni, Valea-Crișului, pentru ocuparea acestui post, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român.”

Venitul împreunat cu acest post

este jumătate din întreg venitul parochial anual de 460 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și trimite petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și al regulamentul congresual pentru parochii la subscrișul până la timpul sus indicat.

Brad în 7 Iulie 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

[445]

1—3

Anunțiu.

Din partea unui institut particular din România se caută un **tiner Român**, absolvent a unei scoale pedagogice, cunoscînd bine și limba Germană.

Va avea o bună remunerațiune.

Adresa pentru Iulie:

I. Stănescu Profesor Elöpatak:

ear mai departe: . . . Buzeu România.